

Nr 3

Allmänna beredningsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om skärpta åtgärder mot bilstölder.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 165 av herr Nilsson, Yngve, m. fl. och II: 198 av herr Svensson i Krokstorp m. fl. hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala

1) att frågan om bilstölderna måtte givas prioritet vid samordnings- och översynsarbetet rörande ungdomsbrottsligheten samt

2) att frågorna om förstärkning av ordningspolisen eller annan skärpning av bevakningen, hållande i förvar under viss kortare tid av ertappad biltjuv samt utvidgning av införselinstitutet därvid särskilt måtte beaktas.

I motionerna framhålles bl. a. att de s. k. billänen intar en särställning bland de nutida asociala handlingarna. Även om bilstölderna mången gång är mera ett utslag av obetänksamhet och äventyrslust, har det dock visat sig, att en bilstöld ofta är det första steget mot en mera utpräglad brottslighet. Vid den samordning och översyn av aktuella ungdoms- och uppfostringsfrågor som fjolårets riksdag begärt, och när det gäller företagande av åtgärder för motverkande av ungdomsbrottsligheten, bör därför problemet om bilstölderna avskiljas och ges prioritet.

Då det visat sig, att avskräckningsmomentet vid motarbetandet av bilstölder bör tillerkännas större betydelse än man tidigare ansett det äga, anser motionärerna vikt böra läggas vid åtgärder, som kan verka direkt återhållande. Särskilt framhålles därvid förstärkning av ordningspolisen och möjligheten att under kortare tid hålla en biltjuv i förvar. I fråga om skadeståndsskyldigheten ifrågasättes införselinstitutets användande även för utfående av skadestånd, som utdömts i samband med biltillgrepp.

Utskottet. Frågan om bilstölderna har vid upprepade tillfällen behandlats i riksdagen, senast vid 1956 års riksdag. Första lagutskottet behandlade då fyra motioner om åtgärder mot biltillgreppen och uttalade i sitt utlåtande (nr 30) önskemål om väsentligt ökad användning av stöldskydd på bilar. Utskottet förordade i första hand frivilliga åtgärder men sade sig, därest detta icke skulle visa sig till fyllest, icke hysa några principiella betänkligheter mot att en lösning av frågan lagstiftningsvägen övervägdes. Utskottets hemställan att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört bifölls av riksdagen. Även allmänna beredningsut-

skottet framförde i sitt utlåtande nr 22 till 1956 års riksdag vissa, mera allmänt syftande, synpunkter på bilstölderna.

Tillgreppen av motorfordon och de spörsmål, som sammanhänger med denna företeelse, framstår i dagens läge som ett samhällsproblem av största vikt. Omfattningen och utvecklingen av denna brottslighetsart belyses av vissa såsom bilaga till detta utlåtande fogade statistiska uppgifter. Det är med hänsyn till fordonsstöldernas stora omfattning och skadeverkningar av olika slag naturligt, att de i debatten om ungdomsbrottsligheten intar en framträdande plats. Problemen ägnas också stort intresse från det allmännas sida. Utskottet vill härutinnan erinra om att ökningen av bilstölderna i polisverksamhetsutredningens direktiv särskilt framhållits såsom ett av skälen för den effektivisering av polisens verksamhet som utredningen syftar till. Inom inrikesdepartementet prövas även frågan om åtgärder för verksammare bekämpande av bilstölderna i de största städerna. I direktiven för 1956 års klientelundersökning rörande ungdomsbrottslingar har bilstölderna ägnats stort utrymme. De är även föremål för särskild uppmärksamhet vid de konferenser för samordning av åtgärder mot ungdomsbrottsligheten m. m., som pågår under justitiedepartementets ledning. Frågan om biltillgreppen kommer även att behandlas vid det nordiska kriminalistmötet i Oslo i juni detta år. Utskottet har vidare under hand erfarit, att goda förutsättningar nu föreligger för att en frivillig överenskommelse beträffande rattlös skall komma till stånd mellan kommunikationsdepartementet och bilismens organisationer m. fl. Överenskommelsen, som är avsedd att träda i kraft snarast möjligt torde komma att innebära, att samtliga såväl inomlands tillverkade som importerade bilar förses med rattlös och propaganda igångsättes för att få även äldre bilar utrustade med dylika lös.

Av det ovan sagda torde bl. a. framgå, att det av motionärerna framlagda önskemålet om prioritet för frågan om bilstölderna, vilket önskemål utskottet finner beaktansvärt, redan får anses väl tillgodosett.

Vidkommande de i motionerna framförda yrkandena i övrigt får utskottet anföra följande.

Motionärerna har bl. a. föreslagit att ertappad biltjuv skulle få hållas i förvar under viss kortare tid. Ett dylikt förfarande torde vara främmande för svensk rättsuppfattning. Beträffande dem som dömts för brott må framhållas att strafflagberedningens förslag till skyddslag, vilket f. n. är under remissbehandling, bl. a. innebär en skärpning av åtgärderna för att komma till rätta med unga brottslingar. Utskottet vill i detta sammanhang även erinra om barnavårdskommitténs förslag om utredningshem.

Vad slutligen gäller den av motionärerna framförda tanken att utvidga införselinstitutet vill utskottet framhålla, att strafflagberedningen över-

vägt frågan om exekutionsrättsliga åtgärder för att effektivisera skadeståndsbetalningen, d. v. s. att möjlighet skulle givas till införsel för skadestånd på grund av brott. Beredningen fann emellertid spørgsmålet ha så nära samband med frågan om utsökningsväsendets reformering och införselinstitutets roll härvid, att det borde upptagas vid den revision av utsökningslagen, som torde vara förestående. Utskottet ansluter sig till vad strafflagberedningen anfört i denna fråga och vill även erinra om att bilskadeutredningens arbete, såvitt gäller lagstiftning om ersättning för skador orsakade av motorfordon, beräknas vara avslutat detta år.

Under återopande av vad ovan anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I: 165 och II: 198 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 20 februari 1957

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Wolgast, Jonsson, John Wiktor, fru Wallentheim*, herrar Andersson, Axel*, Nyström, Jansson, Erik, Persson, Johan*, Strandler, Arrhén*, Ståhle, Lundström och fru Nilsson*;

från andra kammaren; fru Eriksson i Stockholm, herr Hammar, fru Svedberg, herrar Dickson*, Bark, Andersson i Björkäng, Engkvist, Östrand, fröken Wallerius, herrar Carlsson i Huskvarna, Kilsmo och Svensson i Kungälv.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Tabell 1.
Tillgrepp av motorfordon

Stad	Antalet till polisens kännedom komna brott					Summa
	1950	1951	1952	1953	1954	
Amsterdam (ej motorcyklar)	55	38	93	123	264	573
Bern	16	29	52	96	213	406
Edinburgh	242	211	440	421	417	1 731
Glasgow	810	692	727	574	541	3 344
Göteborg	828	1 226	1 353	1 164	2 647	7 218
Hamburg	435	540	633	952	1 019	3 579
Helsingfors	153	142	196	196	187	874
Köpenhamn (ej mopeder)	1 135	1 380	1 517	1 801	1 784	7 617
London	5 031	7 390	7 239	7 275	7 104	34 039
Malmö	304	609	414	583	1 162	3 072
Oslo	348	584	564	756	753	3 005
Rom	2 353	2 241	2 401	2 530	2 497	12 022
Stockholm	2 937	3 581	3 315	4 007	5 737	19 577
Zürich	147	304	446	570	708	2 175

Anm. Uppgifterna för Stockholm, Göteborg och Malmö omfattar, såvitt angår tiden efter den 1/7 1952, även mopeder.

Tabell 2.
Tillgrepp av motorfordon

Årliga antalet till polisens kännedom komna brott i förhållande till 100 000 av medelfolkmängden åren 1950—1954.

Stad	Tillgrepp av motorfordon
Amsterdam (ej motorcyklar)	13,5
Bern	54,1
Edinburgh	73,7
Glasgow	61,5
Göteborg	354,0
Hamburg	42,9
Helsingfors	45,3
Köpenhamn (ej mopeder)	199,9
London	81,5
Malmö	311,9
Oslo	136,9
Rom	147,8
Stockholm	517,2
Zürich	108,8

Anm. Uppgifterna för Stockholm, Göteborg och Malmö omfattar efter den 1/7 1952 även mopeder.

Tabell 3.

	Biltillgrepp	Reg. bilar	Folkmängd	Biltillgrepp	Reg. bilar	Folkmängd
	<i>Stockholm</i>			<i>Köpenhamn</i>		
1950	1 144	39 398	744 143	490	—	—
1951	1 444	46 011	752 787	630	—	—
1952	1 515	50 311	761 787	600	—	—
1953	1 179	55 771	769 714	449	37 711	759 700
1954	1 717	66 709	776 947	356	43 787	756 200
1955	3 661	78 571	785 945	490	49 168	752 300
1956	2 602	88 349	794 671	475	51 777	745 600
	<i>Oslo</i>			<i>Helsingfors</i>		
1950	—	—	—	—	—	—
1951	—	—	—	—	—	—
1952	—	—	—	166	21 900	384 521
1953	535	36 634	—	152	23 700	394 511
1954	449	40 376	444 000	124	25 200	396 343
1955	720	44 308	447 000	173	29 600	403 970
1956	—	—	—	315	36 200	—

Anm. Siffrorna betr. reg. bilar och folkmängd i Stockholm avser förhållandet vid resp. års slut.

Tabell 4.

	Folkmängd 1950	Biltillgrepp 1954	Antalet biltillgrepp per 100 000 inv.
New York (1954)	8 041 000	12 896	160
Chicago	3 621 000	5 053	139
Los Angeles (1953)	2 105 000	6 890	328
Philadelphia	2 072 000	4 549	220
Detroit	1 850 000	7 140	386
Baltimore	950 000	4 890	515
Cleveland	914 000	1 370	150
Washington	802 000	1 272	158
Boston	801 000	2 370	296
San Francisco	775 000	3 962	512
Pittsburg	677 000	1 765	260
Houston	596 000	2 063	346
Buffalo	580 000	1 231	212
Mineapolis	522 000	1 264	241
Stockholm	773 000*	1 717	222
Köpenhamn	756 200	356	47
Oslo	444 000	449	102
Helsingfors	396 000	124	31

* Medelfolkmängden 1954.

Tabell 5.

Tillgreppen av bilar i Göteborg och Malmö under åren 1950—1955.

(Siffrorna avser såväl fullbordade brott som försök.)

	<i>Göteborg</i>	<i>Malmö</i>
1950	298	126
1951	445	269
1952	561	217
1953	576	183
1954	1 109	255
1955	1 667	285
1956	1 176	

Tabell 6.

Tillgrepp av motorfordon (bilar, motorcyklar och fr. o. m. 1/7 1956 mopeder) i hela landet samt i Stockholm, Göteborg och Malmö under åren 1950—1955 enligt den officiella polisstatistiken.

	<i>Hela landet</i>	<i>Stockholm</i>	<i>Göteborg</i>	<i>Malmö</i>
1950	7 065	2 937	828	304
1951	9 228	3 581	1 226	609
1952	9 108	3 315	1 353	414
1953	10 515	4 007	1 164	583
1954	15 726	5 737	2 647	1 162
1955	25 029	11 477	3 788	1 060

För de tre första kvartalen 1956 uppgår tillgreppen för hela landet till 25 104.